

ضرورت استفاده از Open Source Software در ایران

Open Source Software اصطلاحاً به نرم افزارهایی اطلاق می شود که

به همراه کد اصلی آن بطور مجانی در اختیار استفاده کننده گان و تولید

کنندگان قرار داده می شود. می توان آنها را به همان صورت دریافت شده

استفاده کرد و یا با اعمال تغییراتی در آن مورد استفاده قرار داد.

در این مقاله سعی می شود به اهمیت استفاده از اینگونه نرم افزارها برای

ایران پرداخت. خصوصاً اکنون که پروژه هایی برای تحول محیط IT در ایران

در سطح دولت (eGovernment) و بازار (eCommerce) در حال شکل

گیری است آشنایی و بهره گیری از اینگونه نرم افزارها ضروری به نظر می

رسد.

یکی از مشهورترین این نرم افزارها لینوکس است. لینوکس سیستم عاملی

است که براساس یونیکس و برای کامپیوترهای شخصی تعبیه شده است.

امروزه این سیستم عامل سهم اصلی سرورهای اینترنت را داراست. همچنین

پس از پشت سر گذاشتن سیستم عامل اپل رقیب مایکروسافت در سیستم

های شخصی شده است. شرکتهای بزرگی نظیر آی بی ام و اچ پی

سیستمهای سخت افزاری جدید خود را براساس این سیستم عامل بنا کرده و

شرکتهای تولید کننده وسایل الکترونیکی نظیر سونی به آن رو آورده اند.

گذشته از مجانی بودن لینوکس از مزایای اصلی آن نسبت به ویندوز امنیت

و استحکام آن است. حتی شرکت مایکروسافت برای سرورهای سرویس

Hotmail خود هنوز از سیستمهای براساس یونیکس استفاده می کند.

اگرچه روند استفاده از لینوکس برای استفاده های شخصی رو به افزایش

است ولی هنوز تا کسب رتبه اول و پشت سر گذاشتن ویندوز راهی طولانی

در پیش دارد. از علل اساسی این امر می توان در عادت استفاده کنندگان به

سیستم ویندوز و وجود نرم افزارهای متنوع برای این سیستم عامل خصوصا

Microsoft office اشاره کرد. با گذشت سالها آفیس پیشرفته تر شده و

استفاده کنندگان به آن بیشتر وابسته شده اند. این مجموعه اکثر نیازهای

روزمره استفاده کنندگان را برطرف می سازد. گرچه برای محیط لینوکس

open office تمام قابلیت‌های ویندوز آفیس را فراهم می‌کند ولی هنوز

بخاطر تفاوت در محیط اجرا و نحوه استفاده از کلیدها و فرامین محیطی

غیر ملموس برای استفاده کنندگان عادی است.

به هر حال نگارنده معتقد است که وابستگی به ویندوز برای ایران فرصت

هایی را در زمینه رشد در صنعت IT از بین برده است. گرچه در ایران به

دلیل عدم رعایت کامل قانون کپی رایت ویندوز و نرم افزارهای کاربردی

دیگر بر روی آن بصورت تقریباً مجانی در اختیار همه استفاده کنندگان قرار

می‌گیرد ولی این خود عاملی است در جهت عقب افتادگی و نه پیشرفت در

صنعت IT. گذشته از اینکه مایکروسافت در صورت توانایی حتماً زمانی در

این زمینه شکایتی اعلام خواهد کرد و طلب پرداخت هزینه‌هایی خواهد نمود

ولی مهمتر از آن مسائل زیر را می‌توان در وابستگی به ویندوز برای ایران

برشمرد:

۱- سیستم‌های جدیدتر ویندوز نظیر windows 2000 و windows xp

این مجوز را دارند تا سیستم و نرم افزارهای نصب شده بر روی آنرا متناوبا

چک کرده و قادرند تا برخی از نرم افزارها و حتی سیستم عامل را از کار

ببندازند. با توجه به این واقعیت که اکثر سیستم عاملهای ویندوز مورد

استفاده در ایران و نرم افزارهای کاربردی روی آن غیر مجاز هستند این

مسئله می تواند در آینده نزدیک اثر بسیار نامطلوبی بر روی سیستمهای

موسسات داشته باشد. خصوصا این مسئله دولت الکترونیکی و تجارت

الکترونیکی را در صورت وابستگی آنها به سیستم های ویندوز غیر ممکن می

سازد.

۲- یکی از فعالیتهای اساسی مایکروسافت گسترش محیط دات نت (.Net)

است. از این پس سیستمها و محصولات این شرکت برپایه این محیط ساخته

شده و مایکروسافت موسسات را ترغیب می کند تا کاربردهای خود را

براساس این محیط تولید کنند. گرچه دات نت بر اساس ایکس ام ال (xml)

پایه گذاری شده است و هدف از استانداردهایی نظیر وب سرویس ایجاد

محیطی است که عناصر نرم افزاری بتوانند به راحتی با یکدیگر ارتباط برقرار

کرده و از سرویسهای یکدیگر بهره ببرند ولی طرز فکر و استراتژی

مایکروسافت عملاً به ایجاد عناصر نرم افزاری که تنها قادرند با عناصر دیگر

بر روی محیط ویندوز ارتباط برقرار سازند منجر خواهد شد. این بدین

معنی است که اگر قرار است بعضی از موسسات در دولت الکترونیک

سرویسها و خدمات خود را بر اساس ویندوز تعیین کنند در آینده آنها احتمالاً

با مشکلاتی برای ارتباط با دیگر موسسات که این راه را انتخاب نکرده اند

خواهند شد. به بیان دیگر در یک دولت الکترونیک یکپارچه یا همه پلتفرمها

بایستی بر اساس دات نت باشند یا نه. این وابستگی با استراتژی دیگر اتخاذ

شده توسط مایکروسافت که در زیر آورده شده تشدید خواهد شد.

۳- یکی از اهداف میان مدت مایکروسافت تبدیل محیطهای براساس ویندوز

به مشتریانی است که برای فعالتهایشان بایستی با سرورهای مرکزی که

عمدتاً تحت کنترل مایکروسافت خواهد بود ارتباط مستمر داشته باشند (به

فرم مدل ASP). به عنوان مثال در آینده نزدیک دیگر نیازی به تهیه سی دی

های آفیس و نصب آن بر روی کامپیوترهای شخصی نخواهد بود.

مایکروسافت بخش اعظم چنین نرم افزارهایی را بر روی سرورهای خود

قرار خواهد داد و کامپیوترهای شخصی با استفاده از اتصالات broadband

به استفاده از چنین نرم افزارهایی خواهند پرداخت. اثرات چنین تحولی برای

استفاده کنندگان ایرانی بسیار واضح است. حتی اگر استفاده کنندگان ایرانی

در آن زمان دارای چنین اتصالاتی باشند و مشکلات تحریم اقتصادی را حل

شده فرض کنیم ولی مسئله پرداخت حق اشتراک وجود خواهد داشت. در

چنین محیطی دیگر استفاده کنندگان نمی توانند متکی به کپی های غیر مجاز

باشند، یا بایستی به سیستمهای قدیمی تر بسنده کنند و یا به محیطی غیر از

ویندوز بروند.

۴- یکی از مشکلات تولید کنندگان نرم افزار در ایران عدم آگاهی از بسیاری

از نکات داخلی سیستمهای ویندوز است. حتی تولید کنندگان ایرانی از ابتدایی

ترین ابزارها نظیر مستندات MSDN محروم بوده و یا بطور سیستماتیک

نمی توانند آنها را به روز کنند. این مسئله باعث می شود که عملاً نرم

افزارهای کاربردی برجسته ای برای محیط ویندوز توسط تولید کنندگان

داخل ایران وجود نداشته باشد. سیستم های open source در عوض امکان

آشنایی با تکنیکهای پیشرفته تولید نرم افزار را فراهم کرده و پس از آشنایی

تولید کنندگان خود می توانند خلاقیت و ابتکاراتی را ایجاد کنند.

با توجه به این واقعیت ها و تجارب دیگر کشورها مانند کشورهای اروپایی

در بناگذاری سیستم های دولت الکترونیک خود بر پایه open source

software منطقی به نظر می رسد که ایران نیز چنین راهی را درپیش

گیرد.

به این منظور موارد زیر ضروری به نظر می رسد:

۱- تشویق و الویت دهی به محلی سازی سیستم های open source.

بسیاری از این سیستم ها خود عملا بسیاری از مراحل لازم برای ایجاد محیط

international را برداشته اند و با انجام برخی اصلاحات اضافی تر می

توانند بطور کامل محیط فارسی را حمایت کنند. از ضروری ترین این سیستم

ها لینوکس و open office است. در الویت بعدی انواع و اقسام ابزارها و

کاربردهای دیگر را می توان در نظر گرفت مانند سیستم های ساخته شده

یا در دست ساخت توسط سازمان آپاچی.

۲- آموزش. طی سالها استفاده از ویندوز کاربران دید و تصویری از سیستم

عامل و نرم افزارها برای خود ایجاد کرده اند که براحتی قابل انتقال به

محیط جدیدی نیستند. برای این انتقال آموزش کاربران عادی با محیط

لینوکس و سیستمهایی نظیر open office ضروری است. همچنین تولید

کنندگان نرم افزارها عمدتاً با محیطهایی نظیر ویژوال بیسیک، ویژوال سی،

ASP و امثال آنها برنامه می نویسند. انتقال آنها به محیط جدید نیاز به تغییر

طرز تفکر و آشنایی آنها با چنین محیطهایی دارد. خوشبختانه زبان جاوا و

محیط های بر اساس آن به قدر کافی ساده هستند تا این تغییر را تسهیل

بخشند. در هر حال در محیط های دانشگاهی ترغیب دانشجویان به تولید

برنامه ها و پروژه های درسی خود بر اساس لینوکس می تواند در میان

مدت کمک موثری در استقلال از محیط ویندوز باشد.

۳- ترغیب موسسات به انتقال تدریجی سیستمها و کاربردهای خود به محیط

لینوکس.

۴- تشویق در راه اندازی گروههای کاری، mailing listها، کنفرانسها و

امثالهم برای محیط ها و نرم افزارهای open source.

۵- تشکیل موسساتی که بتوانند پشتیبانی سیستم های open source را به

عهده بگیرند. این موسسات پاسخگوی مشکلات استفاده کنندگان و تولید

کنندگان بوده و مشاوره هایی برای توسعه این سیستم ها ارائه می دهند.

کپی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست
parsie-book

با تشکر

کادر تحریریه

parsi e-book
WWW.PARSIBOOK.4T.COM